

12
24 / 01
25

EDITORIÁL / 03

PÍSAČKY JOZEFA ROZBORU:
ZÁZRAČNÉ DIVADLO / 04
VIANOCE PODĽA KAPRA / 07
V ZNAMANÍ STRELCA / 10

LISTY MARIANA S.
STRETNUTIE VETERÁNOV / 12
SKUTOČNÝ PRÍBEH4 / 15

OKTÓBER - MESIAC ÚCTY K STARŠÍM / 17

DIVADLO POTREBUJE ČISTOTU / 25

VÝLETY MICHALA MAJTÁNA / 27

BEZPEČNOSŤ SENIOROV / 32

KONTAKTY / 46

foto na obálke:
Šťastné a veselé!

Milí priatelia,

ďakujem vám za ďalší spoločný rok, za každé písmenko, ktoré ste poslali. Všetky mi robili veľkú radosť. Dúfam, že aj vám.

Ďakujem, že píšete a že čítate.

Ako pranie do nového roka by som vám rada zaželala: pýtajte sa!

Pred časom som dosatla otázku, čo vlastne chcem. Aké prosté! No ale dať si skutočnú odpoveď mi zabralo niekoľko týždňov. A ani teraz nie je hotová. Možno nebude nikdy úplná a bude so mnou rásť a starnúť.

Spýtajte sa seba, čo skutočne chcete. Pýtajte sa tých, na ktorých vám záleží. Pýtajte sa a pýtajte! Hľadanie odpovedí je dobrodružná hra plná prekvapení aj nástrah.

Krásne Vianoce, priatelia!

Vaša Betka

ZÁZRAČNÉ DIVADLO

Depresívnu jesennú náladu dvoch rybárov a hubára Ruda osvietila myšlienka: poskytnúť svojim polovičkám kultúrne vyžitie. Voľba padla na dielo nekorunovaného kráľa Paríža, ktorý sa preslávil výrokom: Traja na všetky, všetky na štyroch!

Nádherná myšlienka, ako dostať domáce z domu, aby sme sa mohli bez rušenia chystať na novú sezónu.

Zabezpečiť lístky, dlho pred vytiahnutím opony, aby si to obdarované nerozmysleli, dostal na úlohu Jožko. To preto, že za svoje písачky dostal lístky na divadelné predstavenie a má doma v poličke ukrytý dej románu, kde hlavní hrdinovia vynikajú svojou ušľachtilosťou. Úlohu si splnil.

Do divadla prišli naše domáce v pohode, ak nerátame niekoľko írečtých, jadrných vyjadrení nad strmostou schodov do pivničných priestorov a chýbajúcim výťahom.

Muž v modrom oblečení a fackami na výložkách sa vynoril z prítmnia schodiska: „*Dámy, prosím vás, chovajte sa slušne a buďte ticho.*“

„*Čo Vás do nás!? My máme platné vstupenky a podľa nápisu pri vcho-
de sa máme cítiť a chovať ako doma!*“

„*Ja som, prosím ponížene, požiarnik, a mám dohliadať aj nad správa-
ním divákov, aby nedošlo k panike pri požiari.*“

„Ale my sme Mylady, Bonasierová a Anglická kráľovná. Preto máme právo robiť to, čo uznáme za vhodné. Inak Artó, Dartó, Portó a Armí bez nás nenastúpia na javisko.“

A uštedrili jeho uniforme niekoľko zárezov pilníkmi na nechty. Ako cisár v nových šatách odbehol k lekárovi špecialistovi. Mal šťastie. Tri gombíky na nemocničnom úbore si neustále prepočítava a šomre: *„Prvý, druhý, tretí mušketier. Kde je štvrtý?“* A tak to ide dookola. Nie každý chápe, že traja sú vlastne štyria.

Naše hlavné hrdinky s noblesou im vlastnou zasadli na určené miesta. Dá sa povedať, že celkom bez problémov, ak nerátame pošliapanie topánok ticho sediacim milovníkom divadla, čakajúcim na prejavy oddanosti, sily, mužnosti a lásky.

Predstavenie sa začalo. Pri predohre povstali a začali spievať hymnu v domnienke, že prichádza hlava pomazaná. Prvé zvuky hudby a spevu v nich prebudili hlad. Začalo sa otváranie objemných tašiek s poživňou. Zostatky z pečených gaštanov a zavináčov hádzali okolo seba. Prísediaci boli presvedčení, že je to dekorácia prístavu Dower a nadšene tleskali. Ale keď začali lietať prázdne obaly od tekutín, už hlasno protestovali. Najmužnejší herec Portó, ktorého diváci v sukniach priam hltali očami, umlčal orchester, vytiahol svoj kord súčasne s opaskom a zostal stáť v ružových spodkoch, čo potešilo veľkú časť obecnstva. Naše rozjarené manželky nelenili a spustili *„Pokračovať, pokračovať!“* Vyhoveli im. Pokračovalo sa po vyčistení prízemia, opravy Portóvho odevu a prísľubu, že dostanú autogram, ak budú dodržiavať spoločenskú etiketu. Keďže nevedeli, čo to znamená, držali sa statočne až do prebodnutia skutočnej Mylady.

Aká zázračná zmena v ich správaní! Zrazu sa z nich stali uplakané, nekonečne milujúce manželky najlepších rybárov a hubárov na svete, lepších ako hrdinovia od Dumasa. Po štyroch oponách zostali dojaté sedieť na svojich miestach a ospravedlňovali sa všetkým prítomným vrátane upratovačiek, ktoré nahnevané netrpezlivo čakali na zahájenie boja so záľahou odpadkov.

My sme zatiaľ v teple vinárničky U Františkánov presedlali z rybačky a hubárčenia na futbal a vojenčinu. Konštatovali sme, že dedinský futbal prosperuje jedine vďaka úspešným rybárom, ktorí peniaze za svoje úlovky dávajú na oltár futbalu.

Ani bitky už nie sú, čo bývali. Naposledy sa naši fanúšikovia pobili s fanúšikmi z obce, kde okrem ihriska majú až dva rybníky. Tí sú najhorší a najagresívnejší.

Svoje pridáva Rudo: *„Keď som bol u vojakov, museli sme lampasákom malovať aj les v zime na zeleno. Aby nezabudli na farbu, ktorou je v kasárňach zamaskované všetko.“*

Takto nejako plynul náš čas bez polovičiek. Bez vášní a nervozity. Všetko však raz skončí, aj divadlo sa stalo minulosťou. Spokojní a vyrovnaní s osudom ideme vyzdvihnúť kultúrou nabitú zákonnú manželku. Ale čo to vidíme? Uslzené polovičky nám padajú do náručia so slovami vďaky za prekrásny večer. A od jedného po tretieho nás bozkávajú. Štvrtý chýbal. Ale nám nie. Máme na krátky čas postarané o teplé večere, čisté a vyžehlené šatstvo. Nech si len spokojne snívajú sen o kráľovských perlových príveskoch. Tie im raz určite kúpime za odpredané ryby a hríby. Len aby brali a rástli!

VIANOCE PODĽA KAPRA

Je samozrejme že, ryby nepočujeme rozprávať. Ale to neznamená, že nevedia okrem počúvania aj rozmýšľať a písať. Tu je o tom dôkaz. Naš hrdina, kapor pokojne si žijúci v rybníku, počúvajúc na meno Nemo, zaznamenal deň pred Štedrým dňom nasledovné:

Traja chlapi s čiernymi anténami na pleciach, skladacími stoličkami, poživňou pre ryby a tekutou pre seba brázdili zablatené poorané Cintorínske pole k rybníkom. Načim im bolo na poslednú chvíľu chytiť nemých šupináčov na sviatočný stôl.

Na miesto lovu dorazili zašpinení k nepoznaniu. Všade mali blato, blato a zase blato. Iba biele zuby, obnažené od nadávok potvrdzovali príslušnosť k homo sapiens, teda ľuďom, lovcem nemých tvárí.

Čo to vidia?! Časť oázy s rybami je zamrznutá. Čo robiť? Najmladší sadá do auta a pod'ho pre soľ. Dvaja starší zatiaľ odľahčujú obaly s ohnivou vodou. Oteplilo sa. Nevedno, či od slnka alebo pálivej vody, ale soli už nebolo treba. Využije sa na konzerváciu hojných úlovkov na horšie časy. Ako vedia, že budú hojné? Asi podľa vyjadrenia lovca s najdlhšou palicou a najväčšími topánkami, že má citák.

Vedel som, že v ich reči je kapor ryba ako ruka s váhou nad poltucet kila. Hoci ja som dorástol iba na 40 cm a kíl mám len dva a pol.

Vedel som aj, že ak chcú ľudia kapra vlastniť, chodia na rybačku. To je taká nudná, zdĺhavá a na začiatku nebezpečná činnosť. Koná sa na stojáka, v ruke držíte svoju alebo kamarátovu palicu, ktorou šviháte okolo uší a do kriakov za vami. Alebo stojíte v rade a zhruba po hodine čakania sa dostanete ku kadi, z ktorej vyberú kapra, ktorý sa už nechal chytiť. Ak hýbe chvostom, máte šťastie, je ešte živý a s radosťou zaňho zaplatíte ako za dve rundy škótskej.

Ale nepredbiehajme. Naši hrdinovia mňa a mojich súplavovcov lákajú návnadami. Rukami a prakom nám posielajú zmrznutú kukuricu, cesnakové otruby a zbytky skysnutého cesta. Ba dokonca i živé čer-

vy. Fuj, kto by to žral!? Iba ak ryby-bezdomovci, ktoré sa nechali nachytať ešte v máji. My, skúsení šupinatí borci, sa lenivo prevaľujeme na dne, ktoré zdobia maľované umelé rybičky. To sú tie, ktorými nás chceli oklamať, aby sme po nich skočili. Stačí iba švihnúť chvostom, naivný lovec zasekne naprázdno a ďalšia vianočná a cenovo tučná ozdoba leží medzi ostatnými. Ten, kto by ich všetky dostal na breh, by bol miliónár.

Ignorujeme návnady aj tie ukryté na háčikoch. Aby lovci nepomrzli, občas sa obtrieme o olovko a smežeme sa ich rýchlym presunom k paliciam a prázdny zeleným sieťkam. A potom prídu írečité, jadrné reči! Ej veru, aj Pacho Hybský zbojník by závidel tie vykastované spisovné výrazy! Najslušnejšia bola: „Držíš tú udicu jak blok od pokuty.“

Počujem, ako si hovoria o tom, čo urobia s úlovkom: „K zabitiu si najmememe najomného vraha alebo využijeme gilotínové zručnosti iného pohlavia, s ktorým spolu bývame. Fik, fik a hlava je v koši. Brr! Ak začujete rev to znamená, že okrem krvi kapra strieka aj krv bližnej svojej.

My chlapi v čas popravy vedieme obsiahly monológ o výskyte rýb v ďalekom vesmíre.

Nasleduje pitva. Nejde o zistenie príčiny smrti. Tú poznáme. Pošiel na starobu a zlyhanie mozgu keď sa nechal nachytať na navoňaného červíka.

Pozor na črevo (kaprovo), pretože jeho obsah by mohol byť nemiľou súčasťou večere. Čo tam všetko nájdete: háčiky, olovká, návnadové rybky, gombíky, čerešňové kôstky. V neposlednom rade malé, ešte zvoniace a hovoriace telefóniky japonských a fínskych značiek. Zostáva iba odšupinatiť metajúce sa telo. Keď sa kapor trepoce, budú pekné Vianoce!

Správny výsledok je, ak sú šupiny všade po celej kuchyni, iba na kaprovi nie. Nakoniec kapra po posypaní špéciami vložíme do hotela zvaného chladnička. Kto nemá hotel, nech ho uloží k už chladnúcej domácej, ktorej zo zakáľáčky kapra stratila kus nervov.“

Nehorázne, ako chcú s nami zaobchádzať! Čo na to Sloboda zvierat? Aj oni majú na Štedrý večer kapra?

Oni možno áno. No naši lovci chytili iba nádchu a škriekajúce zvieratko sediace na pleci. Nepomáhajú zaklínadlá toho, ktorý mal citák, ani poplútia palíc a troch obrátok pred vhadením návnad. Už vyčerpali všetky, stokrát opakované príhody z vojenskej služby, pracovných a športových aktivít aj veselých odchodov z krčmy. Ba aj reč

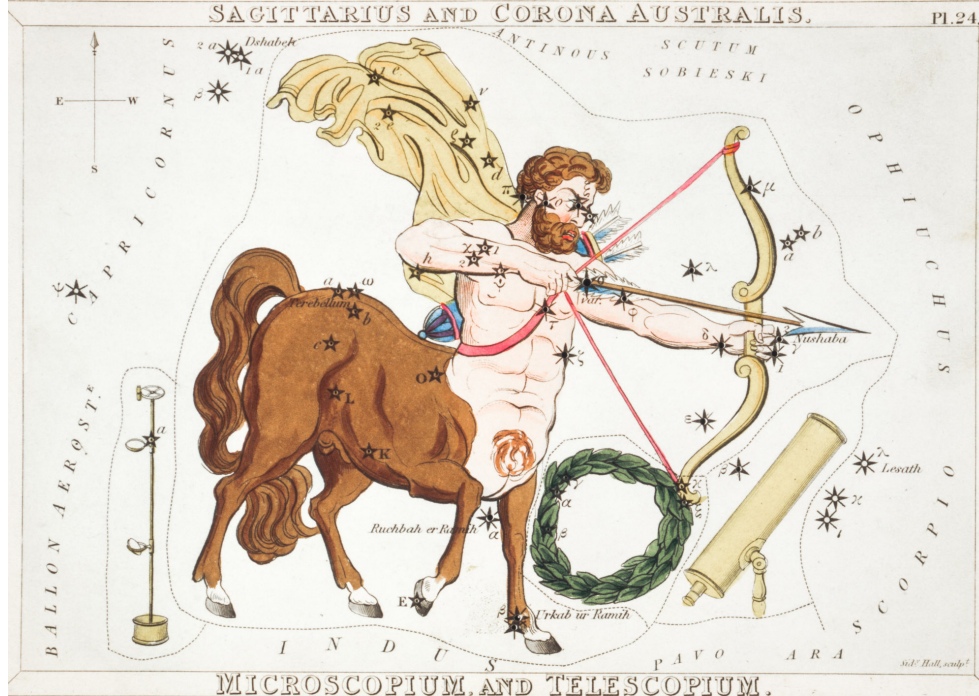
o pani krčmárke Anne zo Zeleného domu stráca svoju iskru.

Je to smutný čas pred Štedrým dňom. Je mi ich ľúto. Obetujem sa, aby nezostali v hanbe? Nie! Nech vidia, že nemé tváre majú v porovnaní s ľuďmi pomerne väčší mozog k proporciám tela. I keď sa nevieme ústne vyjadrovať máme svoju hrdosť.

Čo to? Zmenili techniku! Švihajú palicami na konci ktorých svietia umelé rybky. Teda iba jedna, ostatné už odpočívajú na dne. Znova írečité vyjadrenia sa dopĺňajú ponosami na bolesť ramien a chrbta. Hlavy bolia od záklonov i od konzumácie štyridsať percentnej domácej hruškovice. Toto sú predstavitelia najvyššie postavených tvorov ľudia? Rybárske trosky a mliečnici, keď nevedia ani na Vianoce chytiť nemú tvár!

Ale pozor! Mladá rybka s papuľkou do U menom Štúčka, o dĺžke 50 cm nevydržala mámenie. Skočila, zahryzla a už je povyk na brehu. Hlavy a údy zrazu nebolia. Všetko je sústredené na okamih vylovenia vytúženej ryby. Ten, čo mal citák je ochotný vhuľnúť do vody, keby najmladší včas nepriniesol podberák. Nie iba oprat' ponožky, ale rukolapne vyloviť štedrovečernú večeru! Gazda s udicou v ruke už podľa ťahu pozná miery: „Najmenej päť kíľ má to hovädo...“ Usilovne krúti navijakom a rozmýšľa, či sa zmestí do kufra auta. Hurá, ešte zopár nadávok a je na brehu! Skladací gumový meter sa pri meraní úlovku natiahol ako guma treniek zápasníka sumo. Má presne ako povedal gazda a to i zapísali do zošitu úlovkov. V skutočnosti trošku menej, ale čo už, veď Vianoce sú iba raz do roka!

RYBÁRI V ZNAMENÍ ZVEROKRUHU STRELEC

narodení od 23. novembra do 21. decembra

Strelec je mužské, kladné, ohňové a variabilné znamenie. Ľudia podliehajúci jeho pôsobeniu majú hodne kladných vlastností. Rozhodujú sa aj reagujú rýchlo, pohotovo a odvážne, skoro vždy s pozitívnym výsledkom. Vyznačujú sa láskou k prírode. V práci i v spoločnosti sa snažia dosiahnuť dobré výsledky a uplatniť maximum svojich znalostí a nadania. K úspechu im pomáhajú intuitívne schopnosti, pomocou ktorých vedú rozoznať dobré od zlého, pravdu od klamstva a krivdu od spravodlivosti. Ľudia narodení v tomto znamení sa najlepšie hodia pre prácu súvisiacu s prírodou alebo umožňujúcou im dostatok pohybu. Môžu byť teda geológmi, námorníkmi ale aj spisovateľmi, vojakmi a bývajú výbornými športovcami. V láske a manželstve bývajú naruživí až prudkí, pričom vynikajú ako milenci i partneri.

Ženy majú podobné vlastnosti, ibaže v citovej oblasti sa správajú menej naruživo. Ich vrodená túžba po zmene spôsobuje, že sa ťažko rozhodujú pre manželský život. Vedú čo im sluší, nikdy sa nedajú ovplyvniť módnym hitom ktorý im nepristane

Rybári – Strelec

Pri vode dokazujú, že hoci v nich prevažuje vzťah k prírode dokážu sa rýchlo preorientovať. Len osud ich môže donútiť dlhšie si poseďieť iba pri jednej udici alebo rieke. Ako deti Šťasteny nepotrebujú talizmany, vždy im všetko dobre vypáli, niekedy dokonca dokážu chytiť rybu aj v mnohými rybármi zatracovanej vode.

Ženy by najradšej celý rybník, kde majú nahodené udice vykachličkovali a okolité stromy by obvešali obrázkami trofejných rýb, ktoré chcú ešte uloviť.

Ich priaznivým dňom je štvrtok, harmonické znamenia sú Baran a Lev, súhlasná farba modrá a šťastnou rybou je sumec.

Váš astrologus

STRETNUTIE VETERÁNOV TELEVÍZIE

Nastala pochmúrna jeseň, obdobie práce v záhradkách, kde sme sa tešili z dobrej úrody zeleniny a dozrievajúceho ovocia. Príroda nás však nemilo prekvapila a pripravila celkom inú jeseň, než sme si mnohí predstavovali. Nečakane prišlo obdobie prudkých a výdatných dažďov, ktoré spôsobili potopy. Týmto dažďami bola postihnutá celá stredná Európa. U nás sa to prejavilo tým, že veľké rieky ako Dunaj a Morava nestíhali zvládať prívaly vody. V oblasti Záhoria, kde sa nachádzajú naše záhrady, to dopadlo katastrofálne. Zo dňa na deň sa záhrady zmenili na veľkú vodnú plochu. Voda zatopila aj prízemie záhradných chalúp. S týmto problémom máme starosti dodnes, pretože v jesennom a zimnom počasí nie je možné vysušiť nasiaknuté steny chatiek. A prišli sme aj o úrodu, o ktorú sme sa po celý rok starali.

Čas neuveriteľne rýchlo letí, hlavne najstaršej generácii a už máme za sebou aj očakávané obdobie sviatku Všetkých svätých a Dušičiek, kedy sa snažíme navštíviť hroby svojich najbližších, známych i bývalých spolupracovníkov, ktorí nás medzičasom opustili a zaspomínať si pri položení kytičky kvetov a zapálení sviečky.

A tu sa dostávam k ďalšej spomienke. Spomienke na udalosť, ktorá sa uskutočnila 1. mája 1953, kedy začalo prvé televízne vysielanie v bývalej Československej republike, v hlavnom meste Praha. Netrvalo dlho a pripravilo sa i prvé televízne vysielanie na Slovensku, z Bratislavy. Oficiálny termín jeho začatia je 3. novembra 1957.

Stretnutie veteránov, na počesť začiatku televízneho vysielania na Slovensku, už niekoľko rokov organizujú najstarší technickí pracovníci vo významnom novembrovom termíne.

Vždy sú s tým spojené problémy, pretože nás je každým rokom, bohužiaľ, menej a menej. Všetci sme zaradení v kategórii nad 80 rokov a mnohí už nad 90.

S veľkým úspechom sa nás v reštaurácii U deda stretlo 24 seniorov i senioriek. Stretnutie prebiehalo vo veľmi dobrej nálade. Na začiatku všetkých privítal náš kolega a organizátor Ing. František Rác a poprial všetkým príjemné posedenie a dobrú zábavu.

Mali sme možnosť v pokoji sa porozprávať, pospomínať na prežité roky v televízii. Ved' mnohí sme tam strávili celý svoj pracovný život. Mnohí z nás až do nečakanej chvíle, keď nový pán riaditeľ v rámci reorganizácie prepustil v priebehu 14 dní 1200 zamestnancov, bez ohľadu na to, či to boli mladé rodiny, manželia s malými deťmi. To bolo smutné poďakovanie za celoživotnú prácu, ktorú sme odvedli pri budovaní slovenskej televízie.

V závere môžem konštatovať, že stretnutie dopadlo veľmi dobre, k spokojnosti nás všetkých. Dlhú dobu sme sa nevideli a tak sme si zaspomínali na obdobie, ktoré sme prežili na rôznych pracoviskách a pritom aj na naše rodiny. Žiaľ, mnohí nás už navždy opustili, s tým nič nenarobíme, taký je život. Rozchádzali sme sa so želaním, aby sme sa takto o rok stretli v dobrom zdraví a v dobrej nálade, znova v priestoroch reštaurácie U deda.

Pozdravuje vás všetkých Marian S.

Reštaurácia
U deda

SKUTOČNÝ PRÍBEH

Moji milí dôchodcovia,

rád by som vám pripomenul príbeh, ktorý sa mi stal už dávnejšie. Všetci dôchodcovia sme správami v médiách upozorňovaní na to, aby sme si dávali veľký pozor na telefonáty, ktorými nás neustále bombardujú ziskuchtiví podvodníci. Nevieť ich inak pomenovať, aj keď si určite zaslúžia rôzne prívlastky. Každý z nás má na to svoj názor. Keď som počúval v rozhlase príbehy, ktoré sa stali na rôznych miestach v našej republike, vždy som sa tomu divil: ako je možné, že niektorí dôchodcovia ľahkovážne podľahli telefonátu a zaplatili požadované finančné čiastky? Niektorí sa dokonca zbavili celoživotných úspor! Neveril som tomu. Že sa niečo podobné môže stať aj mne, som netušil. A stalo sa.

Jedného dňa o 16-tej hodine mi zazvonil doma telefón. V byte som sám. Zdvihol som telefón, v ktorom sa ozval lekár z nemocnice Kramáre v Bratislave. Informoval ma, že môj syn (vedel jeho krstné meno) mal ťažkú autohaváriu, ktorú sám zapríčinil. V aute, s ktorým sa zrazil, bola matka s malým dieťaťom a aj ono je vážne zranené. Zranený bol aj môj syn, ktorý musel podstúpiť operáciu: *„Aby sa to mohlo uskutočniť žiadame Vás, ako otca, o zaplataenie 9 000 € a to veľmi rýchlo, do 3 hodín!“*

Hovorím lekárovi: *„Bývam tu, veľmi blízko nemocnice a hneď som u vás. Môžem hovoriť so synom?“*

Dal mi ho k telefónu, kde sa ozval plačlivý hlas: *„Prosím otec, zaplať to, ja ti to všetko vrátim.“* Samozrejme to so mnou poriadne zamávalo a dohnalo ma až to slzám.

Tým telefonát skončil. Lekár mi nedal žiadne informácie kde a komu mám zaplatiť.

Zavolať som dcére a s plačom som ju informoval, čo sa stalo. Jej manžel zavolať môjmu synovi, ktorý mal byť v tom čase v Nemecku na služobnej ceste. Informoval ho, čo sa stalo. Bol v poriadku a nezranený.

Tým sa celý príbeh skončil. Od tejto chvíle sa už žiadny telefonát nekonal. Mohol by som si spomenúť na niekoľko podobných príbehov.

Väčšinou sa stali osamelým ženám v pokročilom veku. Našťastie všetky skončili dobre.

Na záver by som chcel pripomenúť, že tieto pokusy určite neskončili. Pokiaľ je to možné, nekomunikujte s podvodníkmi, ktorí vedia ako udrieť na správnu strunu a my v panike podľahneme ich požiadavkám.

Pozdravujem vás všetkých Marian S.

OKTÓBER MESIAC ÚCTY K STARŠÍM

Okresná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska

V decembri roku 1990 bol mesiac október vyhlásený valným zhromaždením Organizácie Spojených národov za mesiac úcty k starším. Podľa aktuálnych štatistík žije dnes na celom svete viac ako 600 miliónov seniorov. Na Slovensku je to vyše 900 tisíc obyvateľov vo veku nad 60 rokov, ktorí tvoria 17% populácie. Z toho 61% sú seniorky. Prognózy tvrdia, že za 30 rokov sa staneme krajinou s najväčším percentom starých ľudí na dôchodku. Október by mal byť pripomienkou, ako si uctiť starších občanov v našom okolí. Úcta by mala byť hlavne spontánna, nenásilná a sústavná. Predovšetkým stála, nielen v mesiaci úcty k starším. Ľudia, ktorí vekom nadobudli rôzne skúsenosti a tie môžu odovzdať mladším, si úctu zaslúžia. Veď im vďačíme za svoj život! Nezabudnime na pozdrav, ktorý je najjednoduchším prejavom ľudskej spolupatričnosti a rešpektovania iných ľudí, bez rozdielu veku.

Tak, ako minulý rok, i tentoraz okresná organizácia Jednoty dôchodcov Slovenska Bratislava-Staré Mesto (OO JDS) zorganizovala stretnutie pre svojich členov a pripomenula im sviatok Deň úcty k starším.

V úvode stretnutia vystúpil detský spevácky súbor Sirénčatá pod vedením Gregora Regeša, ktoré zaspievali niekoľko krásnych piesní, za čo boli odmenení veľkým potleskom. Navodili výbornú atmosféru nášho stretnutia. Jeho organizáciu zabezpečovala vedúca OO JDS pani Valéria Pokorná spoločne s organizačným výborom. Hneď od začiatku sa mikrofónu ujala a moderovanie programu zabezpečila pani Musilová. V prvej vete nás pozdravila a popriala všetkým prítomným príjemné popoludnie. Prezradila, že v príprave na moderovanie tohto milého podujatia jej pod ruku prišiel, pre tento čas

veľmi aktuálny, verš nášho veľkého básnika Jána Smreka: „Dnes zazvonil o dlažbu medený októbrový list...“

A pokračovala: „Áno, jeseň zvoní na naše oči a srdcia všetkými farbami, je tu v plnej kráse a prichádza čas na naše každoročné stretnutie v rámci Mesiaca úcty k starším. Milé seniorky, milí seniori, vážení hostia, dovoľte mi, aby som vás srdečne privítala na našej malej slávnosti...“

Na stretnutie, ktoré sa konalo 1. októbra 2024 v Pistoriho paláci na Štefánikovej 25 v Bratislave zavítali vzácní hostia: starosta mestskej časti Bratislava-Staré Mesto Matej Vagač, vedúca kancelárie pána starostu Skarlet Ondrejčáková a Janka Langová, vedúca oddelenia inklúzie a sociálnych vecí. Privítali sme aj jej spolupracovníčky, ktoré nám pomáhali pri príprave tejto akcie, dámy, ktoré sú nám seniorom vždy k dispozícii a dokážu splniť skoro všetky naše priania – Andriška Šorníková z odd. sociálnych vecí a Lucia Salzerová z odd. kultúry.

Po predstavení vzácných hostí prišiel čas, kedy moderátorka vyzvala na krátke príhovory. Ako prvý sa slova ujal pán starosta, po ňom Valéria Pokorná a na záver Janka Langová. Všetci popriali najstaršej generácii všetko najlepšie, hlavne zdravie a pokojnú jeseň života aj v kluboch, aj vo svojich rodinách.

Moderátorka sa všetkým poďakovala za úprimné príhovory a stretnutie pokračovalo v dobrej nálade. Zlatým klincom sa stalo odovzdanie vyznamenaní našim milým členkám a členom, ktorí dlhé roky, bez nároku na odmenu a nehladiac na osobné záujmy, pracovali v prospech našich členov. Organizovali rôzne kultúrne, športové podujatia, školenia, výlety... za čo im patrí naša obrovská vďaka, nielen slovná a morálna ale aj ocenenie vo forme vyznamenaní, poďakovaní a malej finančnej odmeny od OO JDS.

Keďže aj mestská časť Staré Mesto si váži svojich seniorov, pripravila pre nich darček vo forme knihy.

Po skončení oficiálnej časti stretnutia začal kultúrny program, ktorý zabezpečovala ZUŠ Miloša Ruppeldta. Vystúpili najmenší žiaci, ktorí predviedli virtuózne čísla v hre na akordeón a husle. Radosť bolo dívať sa na tieto deti, ako ovládajú svoje hudobné nástroje. Po nich nastúpili staršie ročníky, ktoré predviedli profesionálnu hru na violončele, akordeóne a husliach. Ako posledný vystúpil starší žiak Pavol Šujan v hre na akordeón a zahrál skutočne náročnú skladbu Let čmeliaka na vysokej umeleckej úrovni. Všetci účinkujúci zožali mimoriadny potlesk za predvedené umelecké výkony.

Na záver vystúpila spevácka skupina senioriek STAROMEŠŤANKY pod vedením Táni Hrdinovej. Zaspievali nám známe, krásne pesničky, pri ktorých sme si všetci schuti zaspievali. Úplne na záver sa pani moderátorka všetkým poďakovala, aj účinkujúcim za umelecký zážitok a pozvala prítomných na malé pohostenie a občerstvenie. Tu musím pochváliť všetky členky organizácie, ktoré doma napiekli rôzne dobroty, na ktorých sme schuti pohostili.

Pozdravuje vás všetkých Marian S.

Program
ZUŠ
Miloša
Ruppeldta

Súbor
Staromešťanky

Hostia

Gratulácie

Ocenení

Občerstvenie

Klub seniorov G19, Gaštanová 19

Organizácia OSN vyhlásila 1. október za medzinárodný deň starších ľudí, aby upozornila na zvyšujúcu sa dĺžku života a potrebu zlepšiť starostlivosť o starších. Na Slovensku bol celý október oficiálne označený ako mesiac úcty k starším už v 90. rokoch, keď si spoločnosť začala viac uvedomovať potreby a výzvy, ktorým čelí staršia generácia. Hneď v úvode nášho stretnutia vystúpila spevácka skupina STAROMEŠŤANKY – seniorky Starého Mesta pod vedením Táni Hrdinovej, ktoré nám zaspievali známe pesničky a spravili nám hneď od začiatku dobrú náladu. Tu sme sa dozvedeli, že skupinu v minulosti zakladal náš vedúci František Podolský, ktorý ju niekoľko rokov, ako profesionálny hudobník, viedol. Ešte dnes sú v nej pôvodné členky, ktoré sa s ním po dlhej dobe srdečne zvitáli.

Po krátkom úvode by som sa chcel venovať peknej oslave, ktorú 1. októbra 2024 zorganizoval Klub seniorov G19. Účelom stretnutia bolo pripomenutie si mesiaca október, ktorý bol vyhlásený ako mesiac úcty k starším. V našom klube sme všetci nad 80 rokov, takže tento sviatok sa nás týka všetkých. Začiatok oslavy bol o 14-tej hodine, keď sa stretli účastníčky a účastníci Klubu dôchodcov. Prítomní boli aj pozvaní hostia, Staré Mesto zastupovali pani Janka Langová, ktorá zastupovala i starostu a Andrea Šotníková, obe z oddelenia sociálnych vecí.

Hneď v úvode predseda klubu František Podolský privítal pozvaných hostí a tiež všetkých členov klubu. V krátkom príhovore spomenul význam sviatku úcty k starším a poprial všetkým hlavne zdravie a všetko najlepšie v budúcom živote. Po ňom sa slova ujala pani Janka Langová a zhodnotila prácu klubu. Pogratulovala všetkým dôchodcom k ich sviatku a tiež poprial všetkým hlavne pevné zdravie a pokojné stretávanie sa v klube na našej obľúbenej Gaštanke, i pokoj so svojimi blízkymi v rodine. Zároveň odovzdala darček, ktorý prevzal pán Podolský.

Po oficiálnych príspevkoch začal hlavný program, gratulácia štyrom členkám, ktoré v týchto dňoch oslavujú krásnych 90 rokov v dobrom zdraví. Zagratulovali a zaspievali sme im klasické živio. Všetci sme sa dobre bavili pri pekne naaranžovaných stoloch, na ktorých nechýbal pohárik bieleho i červeného vína a neodmysliteľný pohárik čistej vody. Tu musím pochváliť naše ženy, ktoré napiekli množstvo dobrých domácich zákuskov. Nielenže krásne zdobili stoly, ale aj veľmi dobre chutili. Posedeli sme si pri výbornej káve a plodnej diskusii.

Tu by som vám chcel opísať môj príbeh, ktorý som zažil v týchto dňoch. Bol som pozvaný na podobnú oslavu pri príležitosti mesiaca úcty k starším, kde vystúpili deti z materskej škôlky a predviedli svoj nacvičený program. Bolo to milé vystúpenie. Predviedli rôzne tance i krátke básničky. Jedna sa mi zapáčila. Rozprávka o babičke, ktorú predniesli tri dievčatká, znela takto:

Moja babka je najmúdrejšia, veď okuliare nosí.

Aj nám by také pristali, no máme malé nosy.

*Moja je ako z rozprávky, na dedine býva,
cez deň sa stará o sliepky, večerom vyšíva.*

*Moja chodíeva s paličkou, no chrbát ju nebolí,
stala sa veľkou turistkou, zdoláva hory-doly.*

Na záver ďakujem prítomným hosťom, ktorí prijali naše pozvanie a spríjemnili tak významný sviatok úcty k starším, ktorý by sa mal dodržiavať nielen v októbri, ale po celý rok. Veď by si to naša najstaršia generácia zaslúžila. Všetci sa tešíme na najbližšie spoločné stretnutia.

Pozdravujem vás všetkých Marián S.

Občerstvenie

Gratulácie,
príhovory
a program

DIVADLO POTREBUJE ČISTOTU

Už mnoho rokov sa diskutuje o tom, ako vnímať hrubé, obscénne slová v umení. Existujú obdivovatelia tohto druhu prejavu, ktorí považujú oplzlosti za jedinečnú formu sebvýjadrenia, ktorú často môžeme počuť aj v rodine, v priateľskom či menej priateľskom rozhovore, aj na ulici od náhodných okoloidúcich. Hovorí sa, že sú kritické situácie, kedy silný výraz môže zastaviť nešťastie. Ale teraz nehovoríme o kritických situáciách, ale o každodennom živote.

Ukazuje sa, že fanúšikov slobody štávnateho vyjadrovania je pomerne veľa. Dokonca sa domnievajú, že by sa táto forma mala používať nielen v každodennom živote, ale aj vo filme, na javisku a v literatúre. Niektorým sa zdá, že v umení by malo byť všetko ako v živote, ten si bez oplzlých slov nevedia predstaviť. Iní si myslia, že vulgárne slová a výrazy pomáhajú divákovi lepšie pochopiť a precítiť emócie postáv. Je pravda, že nie každý dokáže hrať tak, aby diváci pochopili, čo postava prežíva. Je ťažšie naozaj hrať, než len nadávať „ako v živote“.

Ak vezmeme do úvahy, že masy (užívajúce umenie len v homeopatických dávkach) zvyčajne sledujú dej bez schopnosti pochopiť formu (a práve forma robí z deja umenie), je ľahšie potešiť masy bezostyšným používaním svojho rodného, srdcu blízkeho slovníka. Takíto diváci radi prijmú hru akejkoľvek kvality. A ak sa niekto v publiku bude za autora a herca cítiť trápne, ba až zahanbene, tak nech do divadla nechodí! Nemá tam čo robiť!

Skutočný majster však dokáže uviesť predstavenie zrozumiteľné a prítlačivé tak pre milovníkov divadla, ako aj pre kritikov a širokú verejnosť.

Nie je potrebné zničiť rampu, zmazať hranicu medzi každodenným životom a umením. Samozrejme, že aj ak by sme

ju úplne zrušili, umenie bez nej nezanikne. V stredoveku znášalo aj horšie veci. Nám na teraz ostáva sen o ponechaní každodennosti v každodennosti.

Niekoľko sa môže cítiť osirotený, spustošený, ak sa z hĺbky srdca nepodelí o silný výraz: niečia duša si pravdepodobne pýta špinu. Ale ako sa človek hanbí pred priateľmi a deťmi, keď z pódia zaznie špinavý prejav! Je to naozaj také potrebné pre publikum? Nebolo by lepšie naučiť sa zahrať zúfalstvo, zmätenosť, strach a zmätok? Diváci dokážu oceniť herecké schopnosti, budú tliekať nie nedbalému textu (obdivujú niečo známe), ale hereckému umeniu.

Mimochodom, som si istá, že aj tomu najaktívnejšiemu ochrancovi vulgárnej reči sa sotva bude páčiť, ak vychovávateľ alebo učiteľ bude komunikovať s jeho dieťaťom pomocou silných výrazov. Nie je to dôkazom toho, čo je potrebné pre normálnu komunikáciu medzi ľuďmi?

BRATISLAVA

Občas stojí za to vybrať sa na výlet aj v rámci Bratislavy. A nie len do jednotlivých častí ale aj do múzeí. Jedným z nich je Múzeum dopravy na Šancovej ulici č. 1. Vstup je neďaleko zastávky autobusov a trolejbusov MHD „Pod stanicou“ alebo od zastávky „Sokolska“.

Vstupné pre dôchodcov je zvláštne diferencované do 70 rokov a nad 70 rokov (1€).

Nájdete tu exponáty všetkých druhov prostriedkov na dopravu: lode, vlaky, električky, bicykle, motocykle, autá aj balóny. Spomedzi áut je pozoruhodná Simca, ktorou jazdil Alexander Dubček.

V súčasnosti v múzeu prebieha výstava k 110. rokom električky medzi Viedňou a Bratislavou.

Dopravné
múzeum

Dubčekova
Simca

Výročie
Viedenskej
električky

SVÄTÝ JUR

Na západe Slovenska je viacero pekných kaštieľov. Za pozretie stojí Pálffyovský kaštieľ vo Svätom Jure. Je výborne zrekonštruovaný. Oči sa majú na čom s úľubou popásť! V rámci jeho priestorov sa nachádza aj hostinec. Vo Sv. Jure sú aj dva pekne udržiavané kostoly.

Pálffyovský
kaštieľ, Sv. Jur

Výletníci
v kaštieli

Výletníci
pred kaštieľom

Pálffyovci
pred kaštieľom

HLOHOVEC

Aj na jeseň či v zime je príjemné navštíviť zaujímavé miesta. Okrem iného aj Hlohovec. Doprava je pohodlná napríklad vlakom z Bratislavy cez Trnavu.

V súčasnosti je možné pozrieť si v Hlohovci aj z veľkej časti zrekonštruovaný zámok. Má dlhú históriu počnúc hradom na danom území. Prehliadka je v zámku so sprievodcami. V okolí sa nachádza budova fungujúceho divadla a park.

Ak máte viac času, môžete v Hlohovci navštíviť vlastivedné múzeum s krásnou obradnou miestnosťou. Nachádza sa v budove bývalého kláštora patriaceho františkánom. Múzeum je nájomníkom a v kláštore býva spolu s piatimi františkánskymi mníchmi.

Hlohovecký
zámok

AKO PREDÍŠŤ KRÁDEŽIAM V PREDVIA- NOČNOM OBDOBÍ

Zlodeji úradujú celoročne, no predvianočné obdobie je pre nich veľkým lákadlom. Skôr ako sa vyberiete na sviatočné nákupy či trhy, osvojte si niekoľko preventívnych odporúčaní a bezpečnostných rád:

- Chráňte si svoje osobné veci, doklady a peniaze. Nenechávajte ich na miestach, odkiaľ je ich možné ľahko vytiahnuť – v zadnom vrecku nohavíc, vo vreckách bundy či kabáta, na vrchu kabelky alebo nákupnej tašky.
- Ak je to možné, vyhýbajte sa preplneným davom ľudí. Tašky majte pod dohľadom a cenné veci noste dobre uschované. Pamätajte, že vreckári pracujú v skupinách, dav ľudí a zvýšená pohyblivosť im vyhovuje.
- Predíšť krádežiam, prípadne znížiť ich riziko, možno aj tým, že si pri vyberaní tovaru z regálov nenechávajte kabelky a tašky v nákupných vozíkoch alebo zavesené na rukoväti vozíka.
- Po zaplatení tovaru si treba peňaženku najprv odložiť do kabelky alebo ruksaku, riadne ich zatvoriť a až potom odložiť nákup.
- Pri nákupoch odporúčame využívať možnosť platby platobnou kartou a nenosiť pri sebe väčší obnos peňazí. Ak patríte k tým, čo potrebujú mať zapísaný PIN kód, nikdy ho nemajte uložený spolu s platobnou kartou.
- Pri opustení auta, hoci len na krátky čas, nenechávajte na sedadlách kabelky, tašky, mobilné telefóny, či iné cenné predmety.
- Pri návšteve vianočných trhov noste pri sebe menšiu hotovosť alebo voľte platbu kartou, ktorú v prípade odcudzenia viete jednoducho a rýchlo zablokovať. Cennosti a doklady uschovajte ideálne vo vnútorných náprsných vreckách, ktoré máte zazipované pod bundou.

magazin@staremesto.sk

Betka Marendiaková a Danka Sládeková
02/52 49 68 68 alebo 0911 665 273

program: staromestskekulturnecentra.sk

magazín: staromestskekulturnecentra.sk/zrazu

STAROMESTSKÉ CENTRÁ KULTÚRY A VZDELÁVANIA

Pistoriho palác
Štefánikova 25, 811 05 Bratislava
Tereza Lngerová
02/52 49 18 28
tereza.lngerova@staremesto.sk

Zichyho palác
Ventúrska 9, 811 01 Bratislava
Zuzana Schmuckerová
02/59 20 16 03
zuzana.schmuckerova@staremesto.sk

F7
Františkánske námestie 7, 811 01 Bratislava
Zuzana Schmuckerová
02/59 20 16 03
zuzana.schmuckerova@staremesto.sk

G19
Gaštanová 19, 811 04 Bratislava
Ibolya Pöcz
02/54 77 73 66
ibolya.pocz@staremesto.sk

Š14
Školská 14, 811 07 Bratislava
Dana Sládeková
02/52 49 68 68
dana.sladekova@staremesto.sk

ZA FOTOGRAFIE ĎAKUJEME

M. Majtánovi, M. Spišiakovi
a portálu canva.com